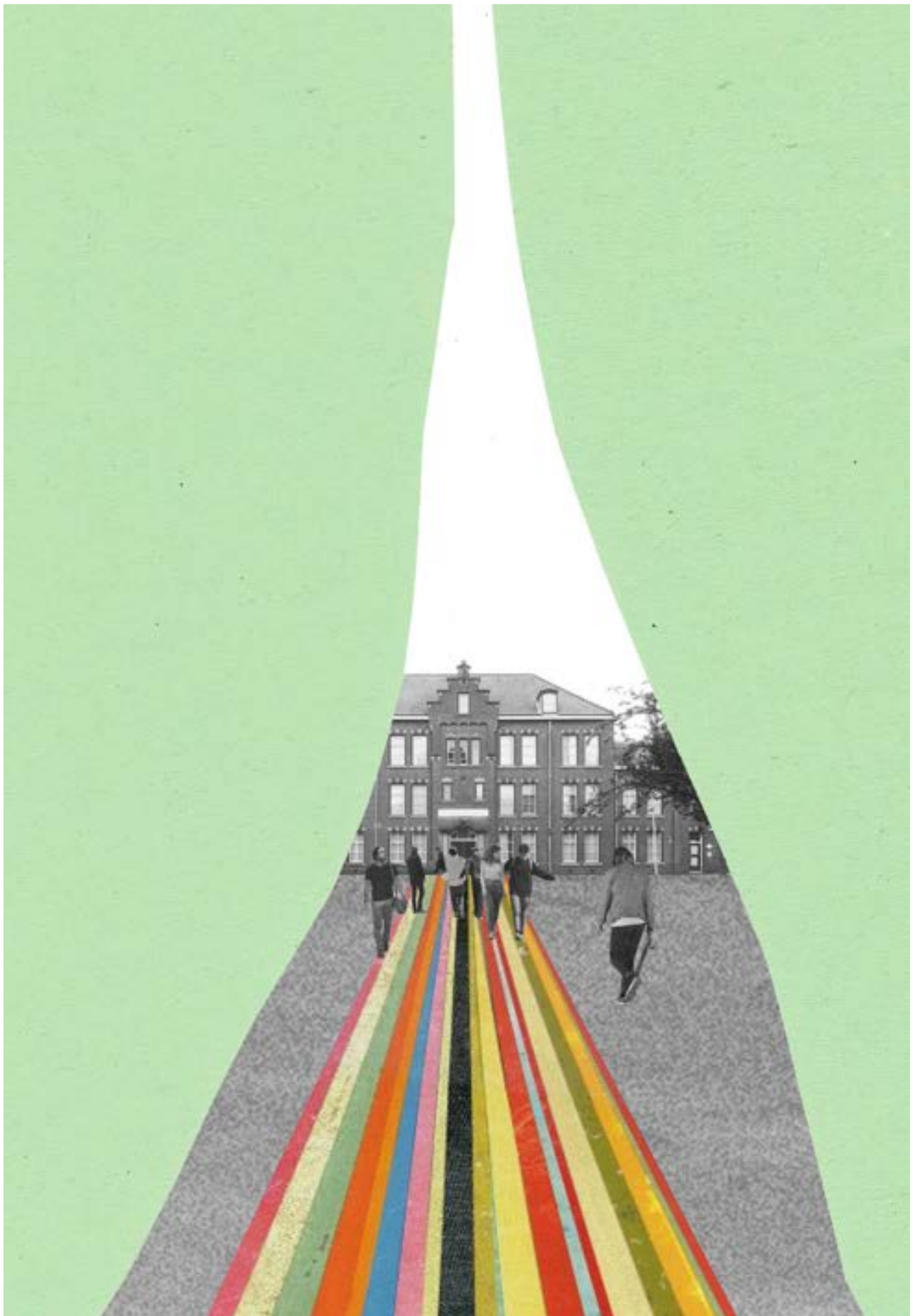

Skills in de Stad

van Pilot
naar locatie
Maastricht

Skills in de stad van Pilot naar locatie Maastricht

januari 2023

Colofon

Skills in de Stad. Van Pilot naar locatie Maastricht.

Het projectplan is opgesteld door de gemeente Maastricht, het Rijksvastgoedbedrijf en Porthos Scharm, in samenwerking met Frank Köster ICS-Advies. Het is een vertaling van het Skills in Stad concept met visie en ambitie, naar operationalisering van de Skills in de Stad project in Maastricht.

Tekstredactie
Frank Köster ICS-Advies
Merel Eijken

Vormgeving
Eline Hoftiezer

Drukwerk
Druk. Tan Heck

Voor de collages op pagina's 2 en 8 is gebruik gemaakt van een afbeelding van Martin O'Neill.

januari 2023

Geen tijd te verliezen

De samenleving staat voor een aantal hardnekkige vraagstukken met jongeren in de hoofdrol. Te veel jongeren stoppen vroegtijdig met school of zijn werkloos. Het gaat vaak om kwetsbare jongeren die naast weinig opleiding ook te maken hebben met een slechte thuissituatie of dakloos zijn, schulden hebben of drugs gebruiken. Zelfs met nijpende tekorten op de arbeidsmarkt lukt het deze jongeren niet om aan het werk te gaan. Deze mismatch dupeert jongeren en brengt de samenleving uit balans.

Het aanpakken van de uitval uit school of werk is vaak complex vanwege de stapeling van problemen. Om deze jongeren echt te kunnen helpen, is het belangrijk om de oorzaken niet in losse trajecten aan te pakken, maar om hen aanbod te doen waarbij de oorzaken gelijktijdig worden aangepakt. Het Rijksvastgoedbedrijf, Frank Köster ICS-Advies en het Atelier Rijksbouwmeester hebben in 2017 het initiatief genomen voor een innovatieve aanpak. Skills in de Stad biedt jongeren een integraal aanbod van Werken, Leren, Wonen en Support op één locatie.

In 2018 zijn – met de steun van toenmalig staatssecretaris Knops van BZK - twee pilots gestart met de inzet van overtollig Rijksvastgoed: in Maastricht en Leeuwarden. In Maastricht zijn de afgelopen jaren grote stappen gezet om het fysieke en sociale domein bij elkaar te brengen én te laten samenwerken. Inmiddels is hier de verkoop van het Rijkspand aan de maatschappelijke ondernemers een feit. Zodra de financiering helemaal rond is kan de eerste groep jongeren hier aan de slag.

In dit projectplan Skills in de Stad Maastricht geven we een overzicht van de stand van zaken van de pilot. Het projectplan is opgesplitst in twee delen.

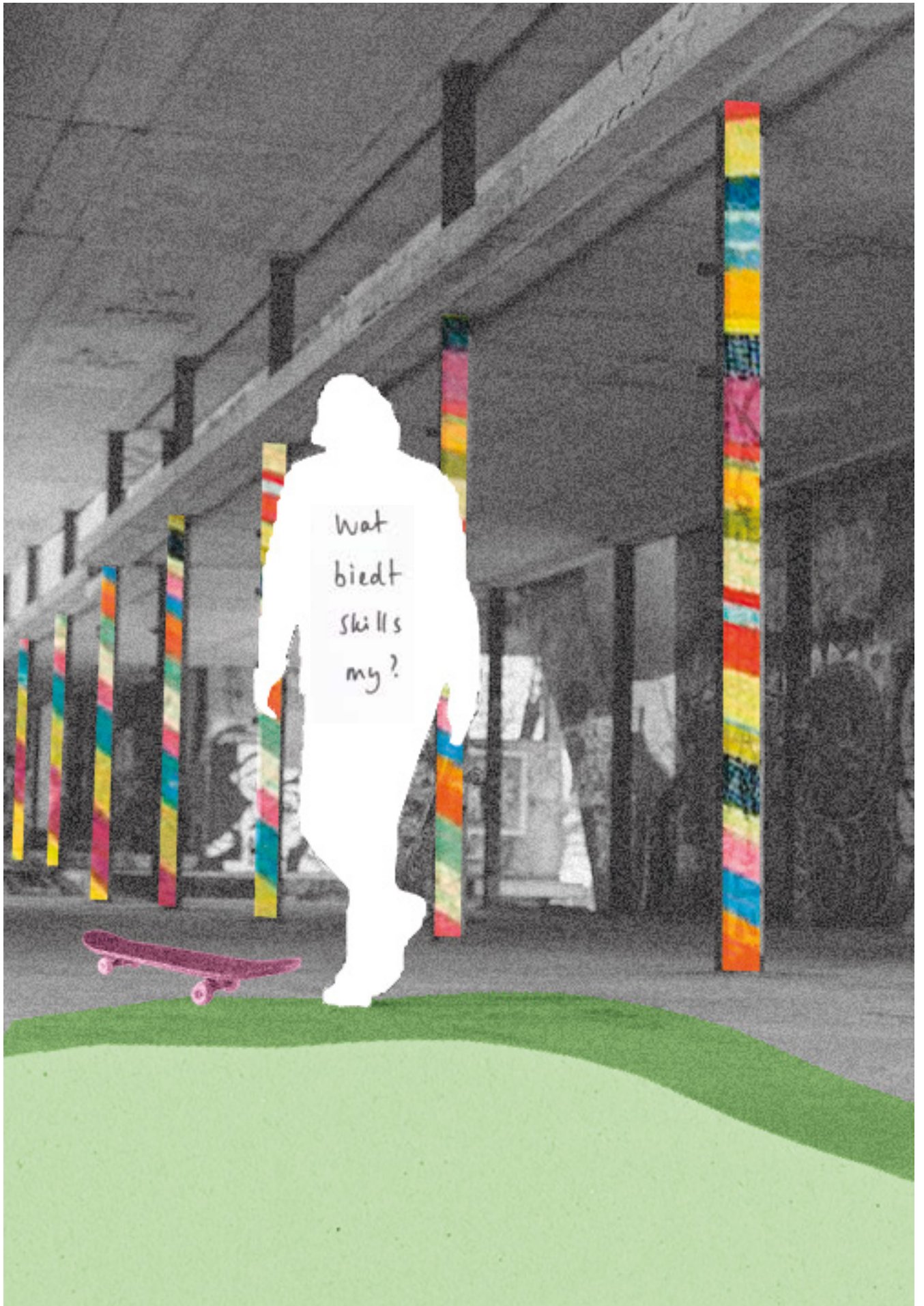
Deel 1

Een toelichting op het Skills in de Stad concept met de visie, achtergronden, bouwstenen en de doelen die met de pilot bereikt moeten worden in de pilotsteden. Het is een leermodel om kennis én inspiratie op te doen en ook bestemd voor andere publieke en private partijen, die een Skills in de Stad project willen starten.

Deel 2

Een uitwerking van het Skills concept naar een projectplan Skills in de Stad Maastricht met de lokale partners. De lokale opgave van de gemeente Maastricht is vertaald naar een operationeel plan. De maatschappelijk ondernemer Porthos voert het plan uit op de voormalige KMAR-locatie.

We hopen dat deze rapportage ook andere gemeenten en partijen met hart voor onze jongeren inspireert om met de vier pijlers van het Skills in de Stad concept aan de slag te gaan. Gezien de omvang én de ernst van de problematiek is er geen tijd te verliezen!

Inhoud

Deel 1

Skills in de Stad 10

Kwetsbare jongeren: een groot maatschappelijk vraagstuk 11

Wat is Skills in de Stad? 12

Voor welke jongeren 13

- Wat biedt Skills de jongeren 14

- Vastgoed als katalysator 15

- Vastgoed gewikt, maatschappelijk gewogen 15

Deel 2

Projectplan Maastricht 16

Van concept naar lokaal Skills project 18

- Skills in de Stad: start met de locatie 18

- De Skills bouwstenen verbonden 19

Resultaatgebieden 26

Werving en selectiecriteria 28

Communicatie en participatie 28

Financiering 29

Verdeling van verantwoordelijkheden 30

Monitoring en evaluatie 31

Bijlagen 32

Achtergrondinformatie Porthos en netwerk Maastricht 32

Planning 34

deel 1

Skills in de Stad

Kwetsbare jongeren: een groot maatschappelijk vraagstuk

De coronaperiode laat een grillig spoor na. Een bloeiende economie, maar ook een overspannen arbeidsmarkt. Sectoren als de zorg, bouw, horeca, onderwijs, ICT en logistiek kampen met personeelstekorten en dreigen vast te lopen zo. Niet alleen in Nederland, ook in andere Europese landen is het gebrek aan juiste handen voelbaar.

De corona epidemie heeft de kansenongelijkheid van jongeren in het onderwijs nog meer vergroot. Juist kwetsbare jongeren worden getroffen, die naast weinig opleiding of schooluitval ook te maken hebben met bijvoorbeeld een slechte woon-thuissituatie of dakloos zijn, schulden hebben, soms drugs gebruiken en geen sociaal netwerk hebben. Zelfs met een nijpend tekort aan handen lukt het deze jongeren niet om aan het werk te gaan. Veel arbeidspotentieel staat hierdoor ver buiten de zijlijn¹, of hopt van klusje naar klusje. De stap naar een baan met toekomst is voor hen een enorme opgaaft. Hierbij speelt dat de genoemde problematiek eerder verzwaard dan afgenomen is². Tot deze risicogroep behoren ook de jongeren die een grote kans lopen om in de drugscriminaliteit terecht te komen³. In een zwakke positie is het snelle geld onweerstaanbaar en concurreert spijkerhard met de programma's van overheden en hulpverleningspartijen. Die zijn vaak te mager en niet aansprekend.

Al in 2017 wees de OESO in het rapport: Skills Strategie Nederland op een zorgelijke ontwikkeling: “met name lager opgeleide, niet gekwalificeerde jongeren zijn onvoldoende voorbereid. Ze beschikken niet over de noodzakelijke vaardigheden (Skills) om duurzaam te participeren op de arbeidsmarkt en daarmee ook in de samenleving”. Om het tij te keren is een structurele investering in deze jongeren noodzakelijk en moeten de onderliggende oorzaken die tot achterstand leiden in samenhang worden aangepakt. Dat vereist een omslag en vermogen tot veranderen. Van de klassieke zorgverlening naar een integraal aanbod dat support op alle terreinen centraal stelt. Het vernieuwende aanbod aan jongeren moet staan als een huis én moet concurreren met andere, verleidelijke aanbieders. Of het Skills aanbod status en aanzien heeft, is voor deze jongeren belangrijk bij het maken van de keuze om wel of niet te accepteren.

² Jongeren met afstand tot de arbeidsmarkt extra onder druk. Ca. 300.000 jongeren (16-27 jaar). IBO Zichtbaar en zelfstandig maken, zie <https://rijksbegroting.nl/system/files/12/eindrapport-jongerenmet-een-afstand-tot-de-arbeidsmarkt.pdf> 18. Kamerbrief 5 juli 2021: Herstel en Perspectief voor de Jeugd.

³ Platform Zicht op Ondernijning / 2022.

Wat is Skills in de Stad?

Voor de aanpak van het uitval vraagstuk is het innovatieve concept Skills in de Stad ontwikkeld⁴. Een integraal aanbod aan jongeren waarbij de inzet van publiek vastgoed een belangrijke randvoorwaarde voor succes is. In het kort de onderdelen en doelen met het Skills concept:

- Skills in de Stad is een integraal aanbod voor kwetsbare jongeren en biedt diensten vanuit vier domeinen: werken, leren, wonen en support. Dit zijn de bouwstenen van het Skills programma.
- Het Skills programma levert jongeren de juiste bagage om zelfstandig te kunnen wonen en duurzaam inzetbaar te zijn op de arbeidsmarkt. Essentieel onderdeel van het programma (2 jaar) is het versterken van sociale - en werknemersvaardigheden.
- Skills in de Stad stelt een lange termijn rendement centraal boven een korte termijn gewin.
- Het Skills programma wordt ondergebracht in Rijks-/publiek vastgoed dat voor dit doel wordt getransformeerd door de nieuwe eigenaar Porthos Vastgoed BV.
- Een Skills project levert door de combinatie van inzet van publiek (of privaat) vastgoed met een Skills programma, voor de samenleving een maatschappelijke- en economische meerwaarde op. Dat geldt voor de jongeren, maar ook voor de publieke en private partners en investeerders.
- Skills partners zijn: Rijk, Provincie, gemeenten, werkgevers, onderwijsinstellingen, woning-corporaties, zorgverzekeraars, hulpverleningsinstanties, fondsen en enthousiaste vrijwilligers.
- Partners zijn belanghebbend en leveren voor elke bouwsteen de gevraagde Skills diensten. Dit gezamenlijke aanbod is vertaald naar het Skills programma dat een jongere volgt. Het is een investering in het (ongekende) talent van jongeren.

⁴ Skills in de Stad is ontwikkeld door het Rijksvastgoedbedrijf, Frank Köster ICS-Advies en het Atelier Rijksbouwmeester. Het is gebaseerd op het concept Investeer In Talent van ICS-Advies.

Voor welke jongeren?

De Skills doelgroep bestaat uit kwetsbare jongeren tussen de 17 - 35 jaar die vanwege uiteenlopende situaties op achterstand staan. Ieder heeft zijn specifieke problemen en redenen om deel te willen nemen. Skills hanteert geen harde lijst met selectiecriteria ter voorkoming dat er etiketten geplakt worden en stigmatisering ontstaat. De ervaring leert dat jongeren vaak te maken hebben met één of meer van onderstaande situaties. Daar wordt naar gekeken om vast te stellen of Skills de juiste aanpak voor hen is.

Jongeren die in principe in aanmerking komen voor een Skills programma:

- Hebben geen (start)kwalificatie, zijn uitgevallen of dreigen uit te vallen (preventie) uit school of werk. Het ontbreekt aan sociale- en /of werknemersvaardigheden. Of er is geen match met de huidige en toekomstige vraag op de arbeidsmarkt.
- Groeien op in een sociaal zwakke omgeving en behoren tot een deel van de samenleving die langdurig in de bijstand zit, gepaard met sociale ongelijkheid.
- Behoren tot de groep vergunninghouders of dak- en thuislozen die het nog niet zonder support op de verschillende leefgebieden (Zelfredzaamheid-Matrix) kunnen redden om mee te doen.
- Hebben een arbeidsverleden, maar het lukt door uiteenlopende belemmeringen niet om werk een lange tijd vol te houden. Ze zijn afhankelijk van support.
- Zijn gemotiveerd om aan het Skills programma deel te nemen.

Voor deze jongeren geldt dat achterstanden meestal ontstaan door een combinatie van problemen binnen verschillende domeinen. Een probleem op één gebied kan tot direct gevolg hebben dat een jongere ook vastloopt op een ander punt. Geen eigen, veilige woonruimte kan jongeren bijvoorbeeld belemmeren om onderwijs af te ronden of aan het werk te gaan. Ogenscheinlijk verschillende problemen, maar ze hebben een grote invloed op het levenspad van deze jongeren. Ze balanceren op een dun randje.

Wat biedt Skills in de Stad de jongeren?

In de Skills filosofie worden de diverse problemen van de jongeren gelijktijdig aangepakt. Daarvoor is in het programma een pakket met diensten/support vanuit de bouwstenen: werken, leren, wonen en support opgenomen: maatwerk voor elke deelnemer.

In de kern bestaat het programma uit:

- Stages en leer-werktrajecten op Skills locatie of bij werkgevers.
- Trainingsprogramma's op locatie gericht op Skills, certificering en inzetbaarheid.
- Eigen, tijdelijke woonruimte op de locatie met woonbegeleiding en vervolghuisvesting na afronding van het Skills programma.
- Een breed pakket met support; van lichte tot zwaardere ondersteuning, tijdens het Skills programma en eventuele nazorg.

Het Skills programma is een opstapje voor de jongeren, geen eindstation. We noemen het dan ook een Skills warming-up programma. In de integrale aanpak zit de meerwaarde én het innovatieve karakter van het concept. De lokale partijen, zoals in Maastricht, geven hier vervolgens een nadere uitwerking aan zoals beschreven in het Projectplan, deel 2.

Na afronding van het Skills programma:

- Hebben jongeren voldoende vaardigheden(Skills), zijn ze zelfredzaam en gekwalificeerd om te gaan werken of een vervolgopleiding te volgen. Ze hebben hun eigenwaarde en waarde voor werkgevers en de samenleving vergroot. Dat versterkt hun positie op alle terreinen.
- Stromen jongeren door naar woonruimte buiten de Skills locatie. Woonbegeleiding wordt afgebouwd. Er blijft nazorg op maat. De Skills locatie is nadrukkelijk geen permanente verblijfsmogelijkheid; doorstroming moet en is voor jongeren een gezonde stap in hun leven.

Vastgoed als katalysator

Het realiseren van betaalbare woonruimte op locatie is een belangrijke bouwsteen in de Skills aanpak; vastgoed is daarbij cruciaal. In Maastricht heeft het Rijksvastgoedbedrijf de voormalige Koninklijke Marechausseekazerne (KMAR) voor de Skills pilot geselecteerd. De ministeries van VWS en BZK ondersteunen de landelijke Skills pilot en stellen middelen beschikbaar. De inzet van publiek vastgoed voor Skills vereist een nadrukkelijke verbinding van het fysieke- én het sociale domein bij de betrokken actoren. Dat zijn voor het Rijk en de gemeente geen ‘natuurlijke verbindingen’, maar wel essentieel om het project te starten en te realiseren. De diensten die Skills levert vereist intensieve samenwerking van veel sectoren zoals: vastgoed, arbeidsmarkt, onderwijs, wonen, welzijn en maatschappelijke ondersteuning en financiën. Die samenwerking heeft binnen de gemeente Maastricht geleid tot het ontschot inzetten van middelen voor het project. Dat is een belangrijke impuls en succesfactor.

Vastgoed gewikt, maatschappelijk gewogen

De Skills aanpak in combinatie met de inzet van publiek vastgoed levert een grote economische en maatschappelijke meerwaarde op voor de publieke en private sector én voor de jongeren. Dat blijkt uit een maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) voor Skills in de Stad⁵, waarin de kosten en baten voor de verschillende partijen (overheden, samenleving, bedrijfsleven, jongeren) zichtbaar worden. Vooral de maatschappelijke baten van de aanpak en het voorkomen van uitval zijn groot.

Een succesvolle aanpak van de problematiek van kwetsbare jongeren vraagt om innovatie en doorzetting van belanghebbende partijen, waaronder gemeenten, Provincie, het Rijk, werkgevers, onderwijsinstellingen, zorgverzekeraars, woningcorporaties, hulpverleningsorganisaties en fondsen. Van hen wordt bij de Skills aanpak een duurzame samenwerking verwacht van 5 tot 10 jaar en de bereidheid om aantoonbare baten daadwerkelijk in te zetten als investering in de exploitatie van het Skills in de Stad project. Dit alles is nodig om het urgente vraagstuk van uitgevallen en kwetsbare jongeren in Maastricht en andere steden op een innovatieve manier structureel én duurzaam aan te pakken.

⁵ Skills in de Stad is ontwikkeld door het Rijksvastgoedbedrijf, Frank Köster ICS-Advies en het Atelier Rijksbouwmeester. Het is gebaseerd op het concept Investeer In Talent van ICS-Advies.

deel 2

Projectplan Maastricht

De gemeente Maastricht, de sociale onderneming Porthos, het Rijksvastgoedbedrijf en Atelier Rijksbouwmeester, hebben de pilot ontwikkeld volgens een concept van Frank Köster ICS-Advies. Op 15 december 2021 hebben de partijen een Skills in de Stad Maastricht Samenwerkingsovereenkomst gesloten. In de overeenkomst wordt verwezen naar dit Skills Projectplan waarin de operationele uitwerking van de pilot is opgenomen.

Het Rijksvastgoedbedrijf heeft de voormalige Koninklijke Marechausseekazerne (KMAR) onder voorwaarden verkocht aan Porthos Vastgoed BvM, die het pand verhuurt aan de coöperatie Porthos KMAR als uitvoerder en exploitant. Porthos is opgericht door twee sociaal ondernemingen, Athos en Phidias. Beiden hebben intensief meegewerkt aan het projectontwerp en aan de MKBA specifiek voor Skills in de Stad Maastricht. Looptijd van het project is tenminste 5 jaar.

De gemeente Maastricht wil een inclusieve stad zijn. Iedereen telt mee en doet mee. Ook de jongeren die uit beeld zijn geraakt en op achterstand staan. Met de realisatie van 'Skills in de Stad Maastricht' krijgen ze een kans op een nieuwe toekomst. Maastricht heeft een groeiende groep uitgevallen jongeren waar nog geen passende voorzieningen voor is. Het aantal schooluitvallers ligt hoger dan het landelijk gemiddelde en sociale ongelijkheid wordt hardnekkig doorgegeven. Een integrale aanpak, zoals Skills, ontbreekt.

De Skills aanpak is een waardevolle aanvulling op bestaande voorzieningen in Maastricht. Het voorziet in de behoefte van jongeren, werkgevers (vacatures) en de regio. Het gaat om circa:

- 400 jongeren met een uitkering.
- 330 jong volwassen statushouders waarvan 170 met een uitkering.
- 200 dak-/thuisloze jongeren.
- 400 jongeren in jeugdbescherming en jeugdreclassering.

Skills in de Stad Maastricht komt tot stand door creatieve oplossingen, inzet van expertise, doorzettingsvermogen én de moed van partijen om risico's te nemen en over de eigen schaduw heen te stappen. Dit alles is nodig om het urgente vraagstuk van uitgevallen en kwetsbare jongeren in Maastricht en de regio op een innovatieve manier structureel én duurzaam aan te pakken. Met de uitvoering van de pilot zijn de bouwstenen van het Skills concept voor Maastricht doorontwikkeld en op de lokale situatie toegespitst en beschreven in dit Projectplan.

Porthos en het netwerk van organisaties in Maastricht ziet voldoende kansen om het Skills in Stad programma te realiseren. De KMAR locatie wordt flink verbouwd om er te kunnen wonen, leren en werken, maar ook om een belangrijke functie voor de buurt en de direct aangrenzende bewoners te vervullen. Het plan is om de eerste groep jongeren hier vanaf de start (2023) direct bij in te schakelen als een leerwerkproject.

De Skills pilot in Maastricht is een leermodel en dient als inspiratie voor andere gemeenten en partijen die een Skills project willen starten. Kennis en ervaring wordt gedeeld en zo nodig worden zaken bijgestuurd of anders georganiseerd. Al doende leert men.

Van concept naar lokaal Skills project

Onder de naam Skills by Porthos wordt het Skills in de Stad programma in Maastricht uitgevoerd. Porthos heeft de structuur van een coöperatie waardoor het ook voor buurtbewoners mogelijk is om betrokken te zijn.

Skills by Porthos creëert een omgeving waar deelnemende jongeren, omwonenden, leerlingen en ondernemers samenkomen. De herontwikkeling van het KMAR-gebouw is de zichtbare manifestatie van het project. Dat zal naar verwachting ook op een hoger schaalniveau in de gemeente een positieve maatschappelijke impact hebben. Het statige pand wordt getransformeerd van een plek die de orde handhaafde, naar een plek die een nieuwe orde ontwikkelt en midden in de samenleving staat. Daarmee ziet de samenleving dat deze groep jongeren niet wordt vergeten, maar dat ze worden opgetild. Zo ontstaan er kansen die voorheen onmogelijk leken.

Skills in de Stad: start met de locatie

Een Skills in de Stad locatie wordt als volgt getypeerd:

- Een locatie met een open karakter met verschillende Skills intensieve leer-werkplaatsen, kleinschalige bedrijven waar jongeren leren en werken in samenwerking met onderwijsinstellingen en bedrijven.
- Een 'warming up' omgeving vol bedrijvigheid en een verbinding met de buurt (wederkerigheid).
- Een woonplek voor jongeren waar ze tot rust kunnen komen en waar toezicht is.
- De jongeren worden begeleid (support) door een vast team vanuit verschillende expertises.
- Elke jongere wordt gekoppeld aan een vaste coach, die zicht heeft op de ontwikkeling van de verschillende leefgebieden. Waar nodig wordt andere expertise ingeschakeld.
- De jongeren volgen een programma dat in principe 2 jaar duurt. Na afronding stromen ze door naar zelfstandige woonruimte van woningcorporaties of van andere vastgoedbeheerders.

De Skills bouwstenen verbonden

De Skills in de Stad aanpak rust op vier genoemde bouwstenen: Leren en Werken, Wonen en Support. Voor het project Skills by Porthos is elke bouwsteen met ambities is voor het project Maastricht door Skills by Porthos nader uitgewerkt met een aanpak en lokale invulling met betrokken partners. Die uitwerking ziet er als volgt uit.

Bouwstenen Leren en Werken

Ambities volgens het concept Skills in de Stad:

- Voorkom dat jongeren uitvallen uit onderwijs en werk en op achterstand (blijven) staan.
- Breng de vraag van werkgevers en het aanbod van onderwijsinstellingen bij elkaar.
- Bied deelnemers een programma met praktijkgerichte leer-werk-trajecten (hybride).
- Werk aan certificering waarmee kansen van jongeren op de arbeidsmarkt een boost krijgen.
- Verklein de kans op ontslag in een economisch mindere periode.
- Bied jongeren een helder perspectief om duurzaam inzetbaar te zijn op de arbeidsmarkt.

Maastricht en de regio kampen nog steeds met vroegtijdige schoolverlaters en onbenut arbeidspotentieel. Aan de andere kant vraagt het bedrijfsleven om gekwalificeerde jongeren en om flexibiliteit en innovatie van het MBO (beroepsonderwijs). Met onderwijsinstellingen en bedrijven wordt een hybride kennisintensieve leeromgeving op de KMAR locatie opgezet. Werken en leren in de praktijk. Voor veel jongeren is dit een aantrekkelijker route dan via de traditionele schoolbanken.

Uitwerking door Skills by Porthos

Er wordt gewerkt volgens het principe van het wijkleerbedrijf: belanghebbende partijen gaan een commitment met elkaar aan. Skills richt zich op de sectoren waar de deelnemers snel aan de slag kunnen: MKB en grote bedrijven. Gestart wordt met het opleiden voor de bouw en dan horeca, zorg en maakindustrie (mode). Voor jongeren die een andere richting zoeken zijn er netwerkpartners.

Ook al veranderen productieprocessen, toch zal de bouwsector een werkaanbod voor vaklieden behouden. Vanuit deze optiek start Skills een werkleerproject op het KMAR-terrein zelf. Het hoofdgebouw wordt ge-upgrade en bijgebouwen krijgen een nieuwe functie als werkleerplek. Jongeren gaan dus meewerken in de bouw op 'hun' locatie of bijv. in de beveiliging.

Inzet in de sector horeca gebeurt via de Skills Opleidingskeuken in de voormalige 'gaarkeuken' bij het complex. Hier wordt een professionele opleidingskeuken voor het kwalificeren van deelnemers ingericht. We spelen in op vragen van o.a. buurtbewoners, lokale ondernemers (evt. maaltijdservice, ontmoetplek e.d.) en zijn in gesprek met de buurtbewoners via de Skills Klankbordgroep.

Met het Vista College en Envida is het plan om een Zorghotel te realiseren nabij de Skills locatie. Dit ontlast mantelzorgers en levert een belangrijke bijdrage aan de verkeerde-beddenproblematiek; te goed voor het ziekenhuis, maar nog niet naar huis. Een uitdagende leeromgeving voor Skills jongeren-/leerlingen van het Vista College en voor opleidingen gerelateerd aan de zorg o.a. verpleging-/verzorging, hospitality, ergo-/fysiotherapie / facilitair e.o.

Maastricht is van oudsher een 'maakstad' en heeft ook een positie als 'modestad' verworven. Binnen Skills komt een kleinschalig productiebedrijf, gericht op met name Denim. Een aantal bedrijven wil hun productie naar Maastricht brengen. De Jeansschool uit Amsterdam overweegt hier een dependance te realiseren. Porthos verkent met bedrijven de mogelijkheden om productie voor hen te gaan draaien. Hier is onder de Skills doelgroep zeker animo voor, zo blijkt uit gesprekken met jongeren en de gemeente Maastricht afdeling Sociale Zaken en Onderwijs.

Bouwsteen Wonen

Ambities volgens het concept Skills in de Stad:

- Bied tijdelijke, betaalbare woonruimte voor jongeren in of in de nabijheid van de locatie.
- Bied verschillende 'woon carrière stappen' aan met begeleiding afhankelijk van de behoefte.
- Bied jongeren de mogelijkheid om wooncarrière maken, afhankelijk van hun behoefte.
- Neem het leefgebied 'wonen' altijd mee in het integrale support-programma voor elke jongere.
- Bied maatwerk voor elke deelnemer. Voor sommige jongeren is het beter als ze niet wonen op een Skills locatie, maar in de nabije omgeving (zelfredzaamheid).

Een goede woon- en leefsituatie is het halve werk. Het biedt rust om aan de slag te gaan met verschillende lastigheden. De bouwsteen 'wonen' is een belangrijk onderdeel in de integrale Skills aanpak. Middels een fasering in de woonstadia én het aanbod van diverse ondersteunende faciliteiten worden de deelnemers zo goed mogelijk voorzien in deze behoefte.

Uitwerking door Skills by Porthos

Skills Maastricht kent 3 stadia in een wooncarrière. Hoe zien die stadia er uit? De eerste twee vinden plaats op het KMAR-terrein. Stadium 3 zal plaatsvinden in de “Skills satelliet”, een nabij gelegen gebouw. Deelnemers mét de benodigde vaardigheden stromen na afronding van het Skills programma uit naar zelfstandige woonruimte, buiten de KMAR-locatie.

In elk stadium beschikt de jongere over een zelfstandige wooneenheid en betaalt huur. In stadium 1 is de support intensiever dan in stadium 2. In stadium 3 is de support beperkt, passend bij deze fase. De volgende stap is het integreren in de samenleving waar men volledig zelfstandig woont. Doorstroom naar een zelfstandige woning is een must. Woningcorporaties in Maastricht ondersteunen het project en bieden uitstromende jongeren een vervangende woonplek. Daarnaast worden gesprekken gevoerd met de organisatie ‘Housing First’.

Bouwsteen Support

Ambities volgens het concept Skills in de Stad:

- Organiseer werving, selectie en deelname van de jongeren aan het Skills programma.
- Stel voor elke deelnemer een integraal supportprogramma op incl. woonbegeleiding.
- Werk in principe met een vaste coach per jongere (behalve bij specialistische vragen).
- Bied coaching op de verschillende leefgebieden: o.a. voeren eigen huishouding, sociale en werknemersvaardigheden, budgettering, omgangsvormen, sociaal contact, sport, e.d.
- Bied naast individuele begeleiding ook groepsbegeleiding/training.
- Onderhoud contacten met onderwijsinstellingen en werkgevers over leerprogramma, stages-/ werkplekken e.d.
- Hanteer een klachtenprotocol voor de deelnemers.

Uitwerking door Skills by Porthos

Support/coaching is een belangrijk onderdeel in de Skills aanpak. De verwachting gebaseerd op andere projecten is dat de behoefte aan coaching qua tijd en frequentie afneemt. Na uitstroom blijft Porthos minimaal 3 jaar betrokken bij de jongere (vangnet). Dat geldt ook voor de werkgevers. Nazorg is belangrijk om uitval te voorkomen.

De support die Skills by Porthos biedt, sluit aan bij het gedachtegoed van Positieve Gezondheid (leefgebieden). De pijlers zijn lichaamsfuncties, mentaal welbevinden, zingeving, kwaliteit van leven, sociaal maatschappelijk participeren en dagelijks functioneren. In het monitoren van deelnemers zal Positieve Gezondheid een vaste waarde vormen.

Skills by Porthos biedt maatwerk en hanteert een open deurbeleid. Jongeren die tot de doelgroep behoren zijn welkom. Porthos beoordeelt wat nodig is én of het Skills traject geschikt is. Voor elke deelnemer wordt een Skills support programma opgesteld, dat niet in beton is gegoten. 'Onderweg' wordt duidelijk wat er nodig is om te groeien. Niet iedere jongere draait gelijk een fulltime programma op locatie. Een leer-werkplek bij een netwerkpartner is ook een goede optie.

Voor elke jongere wordt een integraal Skills support programma opgesteld op de 7 leefgebieden. De deelnemers kunnen een beroep doen op de aanwezigheidsdienst van Porthos (24 uur per dag). Porthos onderhoudt contacten met onderwijsinstellingen en werkgevers: o.a. op tijd op school, stage -/werkplek e.d. en biedt trainingen aan gericht op sociale- / werknemersvaardigheden, omgangs-vormen, solliciteren, vrijetijdsbesteding e.d. Porthos voert sociaal beheer en toezicht op de locatie, op de aanwezigen en de bezoekers en voert overleg met de Klankbordgroep (buurtbewoners).

Resultaatgebieden

Het Skills programma Maastricht werkt met resultaatgebieden. Het Skills project heeft de functie van een "warming-up" voor de jongeren. Dit impliceert dat jongeren instromen en na afronding van het Skills traject moeten uitstromen. Voor een aantal resultaatgebieden is de in- en uitstroom op jaarbasis gekwantificeerd en gekwalificeerd:

leeftijd doelgroep	17-35
aantal werkplekken op dagbasis locatie Skills	40
wooncarrière stadium 1 en 2 op Skills locatie	15
wooncarrière stadium 3, aanpalende Skills locatie	15
aantal werkplekken 'zorghotel', aanpalende locatie op dag basis	15
aantal 2-persoonskamers 'zorghotel'	17
aantal 1-persoonskamers 'zorghotel'	2

resultaatgebieden *	aantal
aantal potentiële deelnemers	ca. 600
skills instroom jongeren (op jaarbasis)	40
instroom via:	
- gemeente	(50%)
- onderwijs	(25%)
- eigen aanmelding	(15%)
- bedrijfsleven / anders	(10%)
succesvolle uitstroom jongeren (op jaarbasis)	25
- naar vervolgonderwijs of hoger niveau	(30%)
- duurzaam werk of uit de uitkering	(70%)
aantal tijdelijke en zelfstandige wooneenheden	30
doorstroom of verhuizen naar zelfstandige woonruimte	15
aantal leerwerk trajecten bij bedrijven/branches	40
aantal netwerkpartners (bedrijven, start-ups, regio)	20 > 40
aantal uitvallers uit het project (onderwijs of werk)	15
toe of afname van het aantal partners in coöperatieve vereniging (leden of sectoren)	2 > 5/7
betrokkenheid vrijwilligers (buur, ouders, vrienden) en maatschappelijk verantwoord ondernemen van partners	n.n.b.

* resultaten () zijn afhankelijk van aantal locaties / functioneel programma e.o.

Werving en selectiecriteria

De werving en selectie van jongeren gebeurt door Porthos. Uiteraard kunnen andere organisaties potentiële deelnemers voordragen die aan het Skills profiel voldoen. In het overzicht met Skills resultaatgebieden wordt de betrokkenheid van partners gekwantificeerd. Voor deelname aan Skills in de Stad moet er altijd sprake zijn van een meervoudige supportvraag. Heeft een jongere, alleen woonruimte nodig, dan is deelname niet mogelijk. In de situaties dat het programma niet geschikt is, wordt met de netwerkpartners bekeken welk programma beter passend is. Blijkt na instroom dat een jongere structureel meer ondersteuning nodig heeft, dan zorgt Porthos ervoor dat de jongere terecht kan bij een gespecialiseerde organisatie.

Communicatie en participatie

Buurtbewoners zijn sinds 2019 betrokken bij de ideeën over het Skills in de Stad project voor de KMAR-locatie. Met deze ‘Skills Klankbordgroep’ wordt in een open setting gesproken over de plannen voor inrichting van de locatie. Deze manier van informeren en buurtbewoners actief betrekken bij de KMAR-ontwikkeling, wordt gewaardeerd. Het levert nieuwe inzichten en terechte aandachtspunten en wensen op voor het gebouw en de woonvoorzieningen, de privacyaspecten, de inrichting van de locatie, het beheer van de locatie, het voorkomen van overlast situaties en toezicht. Ook zaken zoals het tijdelijk beheer en groenonderhoud, in afwachting van definitieve planontwikkeling, komen aan de orde.

Om de relatie met de buurt optimaal vorm te geven en de betrokkenheid in een vorm van ‘eigenaarschap’ vast te leggen, biedt Skills by Porthos de bewoners de optie voor deelname aan de coöperatie Porthos, bijvoorbeeld via een vereniging. Dan gaat het over invloed op zaken zoals het sociale en fysieke beheer van het KMAR-gebouw, maar wellicht ook bij ondersteuning van de deelnemers. Hiermee zijn overleg en de participatiestructuur onderdeel van Skills by Porthos. Over de uitwerking (“Porthos Routeplan”) en communicatie hierover (nu via Skills Nieuwsbrieven) worden gesprekken met de Klankbordgroep gevoerd.

Financiering

Voor de financiering van de realisatie en exploitatie van de pilot Skills in de Stad Maastricht heeft Porthos een businesscase opgesteld. Daarnaast is de generieke maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) Vastgoed gewikt, maatschappelijk gewogen, verfijnd naar de lokale situatie in Maastricht op basis van ervaringscijfers van Athos en specifieke gemeentelijke regels en normen. Met deze lokale MKBA is inzichtelijk gemaakt hoe en waar de kosten en baten neerslaan van het Skills project in Maastricht. De uitkomst van die analyse is positief. In theorie zouden de gevonden kosten en baten met elkaar verrekend moeten worden in de businesscase. In de praktijk blijkt dat, vanwege het pilotkarakter, echter (nog) niet mogelijk en worden alternatieve bronnen voor financiering aangeboord. Vanuit de departementen van BZK en VWS zijn aan de gemeente Maastricht eenmalige financiële bijdragen ter beschikking gesteld voor de Skills pilot. De gemeente zorgt ervoor dat deze middelen voor het project worden ingezet.

Het Rijksvastgoedbedrijf is – evenals andere overheden - gehouden om zijn vastgoed voor een marktconforme prijs te verkopen. Die prijs wordt bepaald op basis van taxaties. Daarin wordt onder meer rekening gehouden met de huidige en toekomstige planologische bestemming en de staat van de gebouwen. Het KMAR gebouw is door Porthos Vastgoed BVm aangekocht van het Rijksvastgoedbedrijf met enkele voorwaarden die ervoor zorgen dat het gebouw in gebruik blijft voor Skills in de Stad. Voor de financiering van de aankoop en de verbouwing doet Porthos Vastgoed BVm een beroep op het Nationale Restauratiefonds voor Rijksmonumenten. Porthos Vastgoed BVm verhuurt het pand aan de coöperatie Porthos SCHARN en neemt als eigenaar het onderhoud voor zijn rekening. De exploitatie van Skills in de Stad Maastricht wordt gedaan door voornoemde coöperatie Porthos KMAR. De exploitatieopzet berust o.a. op bijdragen van de gemeente voor de support van de jongeren op basis van een 'plekfinanciering'. Dat betekent dat er gewerkt wordt met een vaste bijdrage gekoppeld aan een plek in het project. Er is geen koppeling meer met de zwaarte van de ondersteuningsvraag van de individuele deelnemer. De vaste bijdrage per plek is gebaseerd op een gemiddeld tarief. Tegen dat tarief verricht de exploitant de support werkzaamheden. Een ander deel van exploitatie berust op inkomsten uit productie en verhuur van ruimten.

Verdeling van verantwoordelijkheden

Nu de fase van projectontwikkeling met dit projectplan is afgerond en de uitvoering kan starten, is het van belang om de rollen en verantwoordelijkheden van de initiatiefnemers opnieuw te bepalen. Het onderstaande is ook vastgelegd in de Samenwerkingsovereenkomst Skills in de Stad Maastricht.

De coöperatie Porthos Scharn

- Geeft vorm aan de uitvoering van de bouwstenen zoals in dit projectplan beschreven.
- Is verantwoordelijk voor de werving en selectie van de deelnemers.
- Draagt het risico van de exploitatie van Skills in de Stad Maastricht.
- Verschaft de benodigde informatie voor monitoring en evaluatie.
- Stelt kennis en ervaring beschikbaar voor andere Skills in de Stad locaties in het land.

Gemeente Maastricht

- Verzorgt een ontschotte plekfinanciering voor de deelnemers voor de bouwsteen support met een maximum van 40 jongeren op dagbasis voor de duur van het project.
- Verzorgt de inbreng van de ontvangen middelen van BZK en VWS in het project.
- Draagt zorg voor de nodige vergunningen om het project op de locatie te kunnen starten.
- Draagt vanuit gemeentelijke beleids- en kennisvelden bij aan monitoring en evaluatie.

Het Rijksvastgoedbedrijf

- Draagt vanuit het maatschappelijke vastgoedperspectief bij aan de monitoring en evaluatie van het project.
- Verkoopt het vastgoed Scharnerweg 101 -103 aan Porthos Vastgoed BVm met als doel om maatschappelijke meerwaarde door de Skills in de Stad aanpak te creëren.

Organisatie, monitoring en evaluatie

De Skills pilot heeft een looptijd van minimaal 5 – 10 jaar. Voor deze periode is de organisatiestructuur van het project geregeld in de Skills Samenwerkingsovereenkomst. Het project kent een Stuurgroep Skills in de Stad waarin de partners vertegenwoordigd zijn (bestuurders). Daarnaast is er een Projectorganisatie Skills in de Stad Maastricht die verantwoording draagt voor het operationele proces. Het overleg met en betrokkenheid van de buurtbewoners is geregeld via de Klankbordgroep waarin ook vertegenwoordigers van de partners vertegenwoordigd zijn.

Skills in de Stad is een pilotproject. Dat betekent dus dat het leren van deze aanpak van belang is, in de wetenschap dat fouten maken mag, zolang daar ook van wordt geleerd. Onderdeel van de pilot is het monitoren en evaluatie van hetgeen op verschillende gebieden gebeurt. De wijze van monitoren en het meten van impact zal plaatsvinden op verschillende terreinen en prestatie- indicatoren. Een aantal onderdelen:

- Welke jongeren worden geselecteerd voor deelname aan Skills op basis van welke criteria.
- Welke jongeren komen niet in aanmerking op basis van de criteria.
- Wat levert het Skills traject de jongeren op gerelateerd aan de 4 bouwstenen en in relatie tot de ontwikkeling van hun positieve gezondheid.
- Wat levert de Skills aanpak de samenleving en de stakeholders op (kwalitatief en kwantitatief) vanuit het oogpunt van versterking van de brede welvaart lokaal en regionaal.
- Hoe verloopt het proces, wat gaat goed en wat verdient aanscherping of bijstelling.
- Hoe verloopt de relatie met de buurt? Hoe worden knelpunten opgelost.
- Wat is de financiële ontwikkeling van het project in vergelijking met de initiële businesscase en de lokale MKBA.
- Hoe functioneert het organisatiemodel met de coöperatieve vereniging.

De bedoeling is om de monitoring en evaluatie uit te laten voeren door een derde onafhankelijke partij. Daartoe worden momenteel gesprekken gevoerd. De eventuele externe kosten van de monitoring en evaluatie worden gedragen door de gemeente Maastricht, het Rijksvastgoedbedrijf en Porthos Scharn.

Bijlagen

Achtergrondinformatie Porthos en netwerk Maastricht

Athos (i.c. O.A. BV) en Phidias BV hebben als sociale ondernemingen hun krachten verenigd in Porthos Vastgoed BVm en de coöperatie Porthos. Beide partners zijn vanaf de start betrokken en zijn founding partners van de coöperatie. Een coöperatie kent flexibiliteit en er is sprake van een hogere mate van commitment door de inspraak mogelijkheid. Beide partners hebben een groot netwerk (publieke/private sector) en hebben aangetoond in staat te zijn waardevolle verbindingen te leggen binnen onderwijs, zorg, welzijn, economie en ruimte ten dienste van hun missie. Er is een Letter of Intent getekend tussen Porthos, Envida en VISTA-college. Meerdere partijen hebben zich positief uitgesproken over betrokkenheid bij de pilot en of deelname aan de coöperatie.

Porthos is een coöperatieve vereniging in oprichting die zich ten doel stelt om kwetsbare jongeren (weer) duurzaam te laten deelnemen aan de samenleving. De coöperatie Porthos conformeert zich aan de code sociaal ondernemen en laat zich opnemen in het daarvoor bestemde register, www.codesocialeondernemingen.nl.

Porthos werkt vanuit een scala aan ervaring en expertise met en voor jongeren met uiteenlopende vraagstukken op meerdere leefgebieden die vragen om een hands-on én integrale aanpak. Daarbij zoekt men nadrukkelijk de samenwerking op met de omgeving, met private en publieke partijen en met de buurt. Toetredende leden in de coöperatie zullen in de startfase voornamelijk expertise en middelen inzetten om kansen voor jongeren te vergroten.

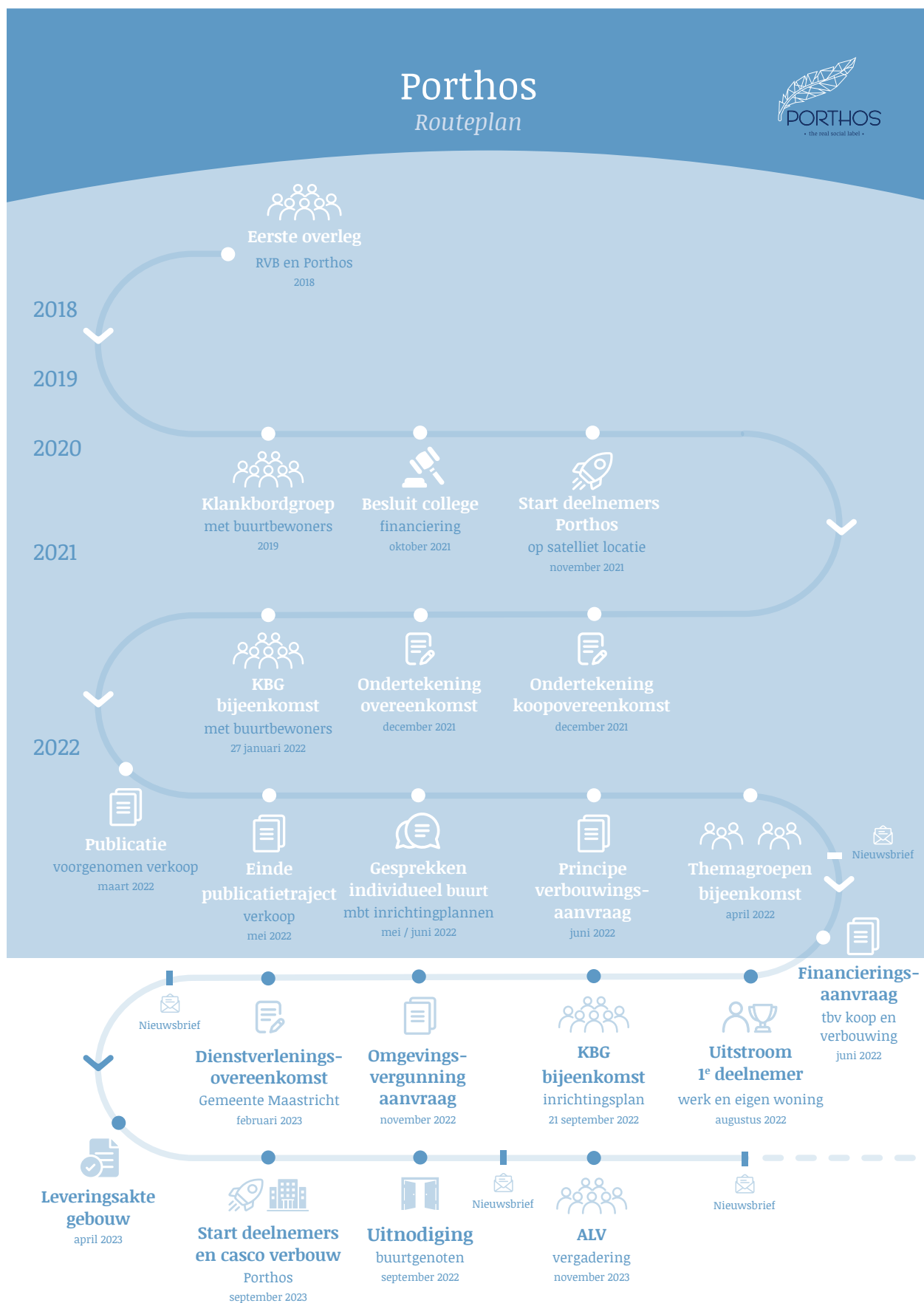
Voor Skills in de Stad Maastricht op de locatie KMAR wordt de onder-coöperatie Porthos Scharn opgericht die volgens dezelfde principes werkt.

Skills in Stad Maastricht netwerk (in ontwikkeling):

- Vista College
- Praktech
- Envida
- Klankbordgroep omwonenden
- S-BB Samenwerkingsorganisatie
- Group XL BV -Streetcare
- Stichting Radar
- Vluchtelingenwerk
- VSO-scholen
- Podium 24
- Watersley Sports & Talentpark
- Brightspace
- De Hulpservice
- Woningcorporaties Maastricht
- RechargeLab
- Batta Bewindvoering

Naast bovenstaande relaties bestaat het netwerk in ontwikkeling uit bedrijven uit het MKB en diverse publieke partijen. Daarmee wordt verkennend gesproken over inzet van expertise en deelname in de coöperatie Porthos Scharn.

Porthos Routeplan

januari 2023